

OUDHEIDKUNDIGE KRONIEK

Op 26 December 1921 publiceerde Alfons Van Werveke in “De Gazet van Gent” de twee hieronder staande artikels.

Stroo in de kerken.

Te Gent en in zekere gemeenten van het bisdom wordt stroo uitgespreid op den grond van de kerken bij een grooten lijkdienst. Welk is de oorsprong van die zonderlinge gewoonte die de menschen van buiten onze provincie hier met verbazing aantreffen? Ten huidigen dage dient dat stroo alleen om de plechtigheid meer luister bij te zetten. Voor alle dingen van dat slach dient men den oorspronkelijken practischen kant op te sporen, des te meer als het een zoo zonderlinge doenwijze geldt als hier. Een oorkonde, die betrekking heeft op ‘s Gravensteen zal ons de oplossing van het vraagstuk geven. Er is spraak van de kapel op de tweede verdieping van het bijgebouw van den Meesten Toren langs de zijde van de Geldmunt. Ze staat in verbinding met de groote zaal op de eerste verdieping door een wijde opening onder een boog en door een deur. In rekening van 1410 wordt vermeld de aankoop van “wit stroo om in de kapel te leggen ten einde de voeten tegen de koude te beschermen”. Daaruit blijkt, dat men in de middeleeuwen stroo uitbreidde op den vloer van kerken en kapellen om de voeten warm te houden. Denk maar aan net stroo, dat de boeren ‘s winters in hun klompen steken! In de middeleeuwen duurden de groote lijkdiensten zeer lang: ‘t is dan en omdat zij, die ze bestelden, het betalen konden, dat men stroo op den vloer lei. Die gewoonte is tot ons gekomen, maar gezien de diensten niet meer zoo lang duren, is de noodzakelijkheid de voeten tegen de koude te bevrijden niet meer zoo dringend gebleven, en zóó heeft men allengs slechts in de gangen tusschen de stoelen stroo geleid. Eindelijk is het practisch doel van de gewoonte vergeten geraakt en we zouden ze ook niet hebben gekend zonder de ontdekking van bovengenoemde oorkonde.

Een klooster, dat verdwijnt.

Een aankondiging in de dagbladen vermeldt dat “de oude kostschool van Doorsele te Gent, in de Priestersstraat 1 hectare 20 aren groot, te koop is.” Aldus verdwijnt wellicht de laatste herinnering van een abdij, waarvan wij bondig de geschiedenis willen mededeelen: Omstreeks 1215 kwam een kolo-

nie van Benedictijnessen, die den strengen regel van Cisteaux wilde volgen, uit het klooster van Sinte-Godelieve te Gistel, ten zuiden van Oostende, zich vestigen op een eigendom van die gemeenschap te Evergem in streek met distels en doornen begroeid die daarom Doornzele heette. Die nieuwe geestelijke vereeniging werd weldra tot abdij verheven. Een zegel van 1354 draagt een doorntak paalswijs, toespeling op den naam Doornzele. Onder de abdisen komt Maria van Bourgondië voor, afstammeling van de oude landvorsten, die van 1553 tot 1585 aan het hoofd van de instelling stond. 't Is onder haar bestuur in 1578, dat de zuster het klooster werden gejaagd door de soldaten van de Gentsche Calvinistische republiek. Na de overgave van Gent aan de Spanjaards, in 1584, werd de abdij heringericht in de stad zelve in de refuge, die ze bezat in de Priestersstraat. Ze werd opgeheven onder het Fransch bewind in uitvoering van de wet van 15 Fructidor Jaar IV (September 1796), te Gent 17 September afgekondigd. Het eigendom, openbaar verkocht als nationaal goed, was ten jare 1822 in handen van de Dames van het Christelijk Onderwijs, een pas gestichte orde in België. Daar die geestelijke gemeenschap zich te Gent had gevestigd zonder toelating en geweigerd had haar standregelen aan de regeering der Nederlanden te onderwerpen, werd ze 7 Juli 1822 afgeschafft. 24 Maart 1823 hadden de Dames zich in regel gesteld met de wet en ze mochten zich hervereenigen en de kostschool openen, die ze gesticht hadden. De Cisterzienserinnen van de oorspronkelijke abdij, die het Fransch bewind hadden overleefd, waren in hun oud gesticht der Priestersstraat gaan verblijven bij de Dames van het Christelijk Onderwijs, en de laatst overgeblevene stierf aldaar ten jare 1847. De kostschool voor juffrouwen uit de gegoede burgersklasse werd weldra bloeiend. Nevens de instelling openden de Dames een kosteloze meisjesschool, die in 1857 ongeveer 200 leerlingen telde, het jaar te voren had het klooster het gebouw eener parochiale Zondagschool in Sint-Salvatorstraat gekocht om dat bij haar eigendom te voegen, dat er al achter aanpaalde. Het huis werd gesloopt en in 1857 vervangen door het huidig gebouw, waarin een leer- en werkschool werd opgericht. Het klooster gaat dus hier verdwijnen en wordt overgebracht naar een gemeente bij Hoei, in de provincie Luik. Het is het moederhuis, waarvan afhangt de instelling op de Albertlaan, die aldaar blijft. De gebouwen van de oude abdij, die heden nog bestaan, zijn niet heel oud. Er is een kruisgang van de XVIIe eeuw en de kapel, van 1769, bevat een mooie orgelkas en een koorgestoelte uit den overgang van Louis XI tot XVI-stijl, ten jare 1789 vervaardigd. Ze zijn versierd met grauwschilderingen, waarschijnlijk van de hand van P.-N. van Reysschoot. Het zijn schoone kerkmeubels en wij moeten er bijvoegen, dat we te Gent niets in dien aard bezitten van hetzelfde tijdstip.

A. Van Werveke